

K?sa ?rritabilite Testi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *K?sa ?rritabilite Testi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24742>

Özet

K?sa ?rritabilite Testi (KIT), bireylerde **irritabilite** düzeylerini h?zli? ve etkili bir ?ekilde ölçmek amacıyla geli?tirilmif? k?sa bir psikometrik araçtır. Bu ölçe?in Türkçe uyarlaması, Karadere ve arkadaşları tarafından 2021 yılında gerçekleştirilmiştir. Ölçe?in uyarlama çalışması, Türk popülasyonunda geçerliliğini ve güvenilirliğini kanıtlamayı hedeflemiştir. Çalışma sonuçları, KIT'in klinik ve araştırma ortamlarında irritabiliteyi değerlendirme için güvenilir ve geçerli bir araç olduğunu göstermektedir. Bu uyarlama, özellikle geniş tarama çalışmaları ve zaman kısıtlı ortamlarda irritabilite belirtilerinin değerlendirilmesi açısından önemli bir katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

K?sa ?rritabilite Testi, **?rritabilite**, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Faktör Analizi, Türkçe Versiyon.

Yazarlar

Mehmet Emrah Karadere, Kürşad Çiftçi, Rumeysa Yeni-Elbay, Halime Yılmaz, H. Tarık Karatepe.

Amaç

K?sa ?rritabilite Testi'nin temel amacı, **irritabilite** yapısını, yani bireyin öfke, hayal kırıklığı ve sinirlilik gibi duygusal tepkilerini kısa sürede ve yüksek hassasiyetle ölçmektir. Bu test, özellikle klinik popülasyonlarda ve genel toplum örneklemelerinde, irritabilitenin yoğunluğunu ve sıklığını belirleyerek, ilgili psikiyatrik bozukluklar için bir tarama aracı ilevi görmeyi amaçlamaktadır.

Türkçe uyarlama çalışmasının amacı ise, özgün ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygunluğunu sağlamak ve elde edilen verilerin uluslararası standartlarda geçerlik ve güvenilirlik kriterlerini karşıladığını göstermektir. Bu sayede, Türk psikiyatri ve psikoloji alanındaki araştırmacılar ve klinisyenler için standart bir ölçüm aracı sunulmuştur.

Yapı

KIT'in ölçtüğü temel psikolojik yapı **irritabilite**dir. ?rritabilite, genellikle duygudurum bozuklukları, anksiyete ve travma sonrası stres bozukluğu gibi pek çok psikopatolojinin ana belirtilerinden biri olarak kabul edilir. Bu yapı, kişinin küçük veya önemsiz uyaranlara karşı aşırı duyarlı, çabuk sinirlenen ve öfke patlamaları yaşamaya meyilli olması durumunu ifade eder.

Ölçek, irritabilitenin hem içsel deneyimini (öfke ve gerginlik hissi) hem de dış vurumunu (sözlü veya fiziksel tepkiler) kapsayacak şekilde tasarlanmıştır. Bu kısa ölçek, irritabilitenin tek boyutlu

bir yap? olarak ele al?nabilece?i varsay?m? üzerine kurulmu?tur, bu da h?zli? klinik de?erlendirmeler için pratiklik sa?lar.

Geçerlik

Karadere ve arkadaşlar?n?n (2021) Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerli?i ve ölçüt ba??nt?l? geçerli?i incelenmi?tir. Yap? geçerli?i için genellikle do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in orijinal yap?s?yla tutarlı? tek boyutlu veya iki boyutlu bir yap?y? destekledi?ini göstermi?tir, bu da Türk örnekleminde irritabiliteyi tutarlı? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlar.

Ölçüt ba??nt?l? geçerlik kapsamında ise KIT puanlar?n?n, depresyon, anksiyete ve stres gibi ili?kili psikolojik yap?larla ölçülen di?er geçerli ölçeklerle beklenen düzeyde korelasyon gösterdi?i tespit edilmi?tir. Bu bulgular, KIT'in ölçmek istedi?i **irritabilite** yap?s?n? ba?ar?yla di?er ilgili yap?lardan ay?rt edebildi?ini ve onlarla ili?kili oldu?unu do?rulamaktadır.

Güvenirlik

Türkçe K?sa ?rritabilite Testi'nin güvenilirli?i, iç tutarlılık (içsel güvenilirlik) ve test-tekrar test güvenilirli?i yöntemleriyle de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarlılık katsay?s? olarak Cronbach Alfa de?eri hesaplanm?? ve bu de?erin kabul edilebilir akademik s?n?rlar?n üzerinde oldu?u bulunmu?tur (genellikle .80 civar?nda veya üstü). Yüksek Alfa katsay?s?, ölçek maddelerinin ayn? yap?y?, yani **irritabiliteyi** tutarlı? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Ayr?ca, belirli bir zaman aral??yla uygulanan test-tekrar test güvenilirlik analizi sonuçlar?, bireylerin puanlar?n?n zaman içinde stabil kald??n? göstermi?tir. Bu durum, ölçe?in zamana kar?? tutarlılık?n? ve ölçüm hatas?n?n dü?ük oldu?unu kan?tlamaktadır, bu da onu hem klinik hem de uzun süreli takip çal??malar?nda güvenilir k?lmaktadır.

Faktör Analizi

Türkçe K?sa ?rritabilite Testi'nin faktör yap?s?n? incelemek amacıyla yap?lan do?rulay?c? faktör analizi (DFA), ölçe?in genellikle tek faktörlü bir yap? sergiledi?ini göstermi?tir. Bu tek faktör, "genel irritabilite" yap?s?n? temsil etmektedir. Bu yap?, ölçe?in k?sa olmas?ndan kaynaklanan pratikli?i desteklerken, ayn? zamanda güçlü bir teorik temel üzerine in?a edildi?ini de göstermektedir.

Faktör yüklerinin yüksek olmas? ve uyum indekslerinin (CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir s?n?rlar? içinde yer almas?, modelin veri ile mükemmel bir uyum sergiledi?ini kan?tlamaktadır. Bu faktör yap?s?, ölçe?in Türk popülasyonunda da orijinal ?ngilizce formunun ölçtü?ü yap?y? korudu?unu teyit etmektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle 4 veya 5'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?l?r (Özgün kaynakta belirtilmemi?tir, ancak uyarlamalarda standartt?r).

Language Available: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal)

Population Group: Klinik ve genel yeti?kin pop?lasyonu

Age Group: Yeti?kinler (18 ya? ve üstü)

Population Details: Uyarlama çal??mas?, genellikle üniversite ö?rencileri ve/veya psikiyatri hastalar?ndan olu?an bir örneklem üzerinde gerçekte?tirilmi?tir.

Test Methodology: Bireyin son bir hafta veya bir ay içerisindeki **irritabilite** düzeylerini ve deneyimlerini de?erlendirmeye yönelik kendini raporlama (self-report) yöntemi.

Anahtar Kelimeler

K?sa Test, Duygudurum, Öfke, Sinirlilik, Cronbach Alfa, Ölçek Geli?tirme, Psikiyatrik Bozukluklar.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: kursadcifteci@gmail.com

Correspondence Address: Mehmet Emrah Karadere (Sorumlu Yazar)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2021 (Türkçe Uyarlama Yay?n Y?I?)

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için orijinal geli?tiricilerin ve uyarlama çal??mas?n? yapan yazarlar?n etik ve telif haklar?na riayet edilmesi gerekmektedir. Akademik amaçl? kullan?mlar için genellikle yazarlarla ileti?ime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Karadere, M. E., Çifteci, K., Yeni-Elbay R, Y?lmaz, H., & Karatepe, H.T. (2021). The validity and reliability of the Turkish version of the Brief Irritability Test. *Alpha Psychiatry*, 22(6), 318-323.

Makalenin orijinal linkine buradan ula??labilir: alpha-psychiatry.com

K?sa ?rritabilite Testi Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam ve do?ru metni için yukar?daki referansta belirtilen makaleye veya sorumlu yazara ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM